Ten rok trávila parta vánoce v podhůří na severu, malej kousek od polských hranic, ve starý hájovně po Němcích. Patřila železnicím a Pete ji pro nás zajistil přes nějakého strejdu od dráhy.

Sněhu byly ten rok metry, vánice vypadaly, že skončí někdy v dubnu, takže jsme tam dorazili po vyčerpávajícím pochodu připomínajícím Byrdovu polární výpravu, spojenou s překonáváním třímetrových závějí zvláště jemného prašanu, do něhož se zapadalo po stehna. Z vesnice dole to sice byly jen tři kilometry, zato výškový rozdíl byl dobrých dvěstě metrů, což prakticky znamenalo, brodit se závějemi do hodně strmého kopce. Byli jsme předem varováni, že chalupa je sice fajn, s původním vybavením, ale dost z ruky, že se do ní jezdí málo a jen v létě, a že jediné, s čím se v ní setkáme, budou nejspíš myši, pokud tam mezitím nepochcípaly hlady.
Táhli jsme s sebou sice odhadem dostatek zásob pro přežití v pustině, nejspíše jsme svou energetickou spotřebu v mírně polárních podmínkách dalekého severu poněkud podcenili, protože už následujícího dne dopoledne, při kontrole stavu zásob, prohlásila Butterfly, že dochází chleba, a že by bodlo pár konserv, nějaký těstoviny, rum a případně alespoň kilo čehosi energeticky bohatého, pokud jako chceme k vánoční večeři cosi, co se liší od obvyklých gulášů alespoň chuťově, což Benny okamžitě podpořil.
I byla promptně svolána indiánská porada, a výsledkem bylo vyslání menážního komanda dolů do údolí, za účelem doplnění zásob. Byli určeni Štefan a Sony, s Bennym coby poradcem v oboru specifikace kaloricky bohatých poživatin, a Sunny v roli dodavatele dobré nálady, bodyguarda a skrytého dozoru, aby komando neztvrdlo kdesi v hospodě. Butterfly už s námi měla svoje zkušenosti, tak se takhle nenápadně jistila.
Já a Pete, doplněni Andym jsme byli vysláni, vybaveni na půdě nalezenou rezatou břichatkou a sekyrkami, jakož i Peteho lasem, do zasněžených pustin pohraničního lesa, abychom zajistili dříví na topení, a trošku chvojí na výzdobu. V kulně byla sice nalezena zaprášená, asi půlmetráková zásoba briket, nicméně Butterfly byla toho názoru, že flákání v extrémních podmínkách dalekého severu je zdraví škodlivé, a jako alternativní činnost nám nabídla drhnutí podlahy a úklid, takže jsme se raději rychle oblékli a vypadli, zatímco se holky daly do uklízení interiéru.

Na svahu venku sledovalo menážní komando Bennyho, který kdesi v kůlně vyhrabal starou oj od žebřiňáku, a lákal ostatní, aby s ním vyzkoušeli onu tradiční valašskou a bavoráckou praktiku sjíždění zasněžených svahů na lajně.
"Dyk je to jednoduchý, prostě si sednete za mě, odpíchneme se, a jedem. Řídí se to nohama, jako sáně."
Komando se tvářilo pochybovačně, a nikdo se ani nehnul. Všichni jsme ho ale sledovali se zájmem. Benny pokrčil rameny, zamumlal cosi o žabařích a odpíchl se. Svah byl v tom místě dost prudký, takže se k mému překvapení skutečně rozjel, a rychle nabíral tempo. Po pár desítkách metrů už jel rychlostí slušně rozjetých saní a stále zrychloval. Pak ale přišel menší

terénní hrbol, cosi zapraskalo, Bennyho to vyhodilo v překrásné křivce do vzduchu, kde udělal salto a zapadl do závěje.

Sunny zatleskala a dala se slyšet, že netušila, že Benny umí tak báječně lítat. Štefan jen podotkl, že tyhle starý praktiky jsou sice zajímavý, ale jemu připadá bezpečnější sejít dolů po svejch. Že by se rád dožil Nového roku vcelku.

Vydali jsme se po stráni dolů. Benny se mlčky vyhrabával ze závěje. Oj žebříňáku byla na tři kusy, a na prasklinách bylo zřetelné proč. Byla zevnitř totálně prožraná od červotočů. Andy věnoval Bennymu roztomilý úsměv a zdvořile poděkoval za skvělý tradičně-sportovní a hlavně dřevorubecký výkon. Pokud ty zbytky nařežeme na plínka, ušetří nám to spoustu práce.

Benny jen cosi zabručel a menážní komando se začalo spouštět husím pochodem do údolí.

Vytáhli jsme zbytky oje ke kůlně, a zpracovali je do hromádky polínek. Pak jsme se vydali nahoru do lesa.

Pohraniční les byl dost zanedbaný, rychle jsme objevili dostatek soušek a v závějích i padlých kmenů odnosné velikosti. Během dvou hodin jsme měli přijatelně objemnou zásobu polínek, které jsme poté natahali do interiéru.

Holky mezitím umyly podlahu, setřely letitý prach, vyhnaly pavouky, natahaly z patra slamníky, a sestavily je v rohu do rozměrného pelechu, krytého celtami, abychom nemuseli spát na podlaze, a upravily vnitřek troškou chvojí, čímž se interiér změnil do zabydlené a přijatelně starosvětské vánoční podoby.

Pete dokonce odkudsi přitáhl pár narvaných větviček jmelí, což holky s jásotem vyvěsily ke stropu, a my poté okamžitě tradičně využili - podle staré vánoční tradice, pocházející prý od Keltů, líbat holku pod jmelím dovoleno.

Venku začalo hustě chumelit. Seděli jsme u bytelného selského stolu, starý kuchyňský sporák v rohu hučel, pili jsme kafe a grog, pokuřovali, klábosili a lebedili si v teple.

Menážní komando se vrátilo až dost pozdě odpoledne, a když ze sebe shodili metráky sněhu a

adsorbovali příděl horkého grogu, co by stačil roztavit menší polární ledovec, dali se slyšet, že dole, kousek nad vesnicí je kostelík, a v něm, no hádejte, přece půlnoční. Jest Vánoce, ne? Rozebrali jsme informaci ze všech aspektů a bylo svorně odhlasováno, že se jde v noci na mši, byť nikdo z přítomných trapperů nebyl věřící. Zato jsme byli všichni bez výjimek tuplovaní romantici, a nechat si ujít něco takového, jako je půlnoční mše vánoční v zapadlým severským kostelíku na okraji civilisace, no řekněte...

Nezmar Benny se ujal přípravy štědrovečerního menu a ostatní se nenápadně trousili do předsíně, kde visel prázdnej obal ze spacáku, do kterýho se anonymně vkládaly dárky pro kamarády. Tejden předtím nám všem Butterfly poslala koresponďák se jménem někoho, koho jsme měli obdarovat. Připadla na mě Alenka, a měl jsem pro ni miniaturní elegantní cancáček, koupenej v papírnictví, a vlastnoručně potaženej obalem sešitým ze zbytků starý maskovací celty. Sešít to na mámině šicím stroji nedalo moc práce, měl jsem konečně jistou praxi z našívání záplat na starý jeansy, ale vyšít na to ručně oranžovou signální bavlnkou předkreslený symbol woodcraftu se stylisovaným A byla hnusná práce, nad kterou jsem strávil dvě odpoledne. Výsledek byl ale parádní. Doufal jsem, že se jí to bude líbit.

Zapálili jsme svíčky a zblajzli štedrovečerní večeři, obligátní guláš byl tentokrát jako meč, poté talíř pudingu z kondenzovanýho mlíka sypaný cukrem a čokoládou coby energeticky vydatný překrm, a zakončili to pomeranči a nakrájenými topinkami potřenými čímsi neuvěřitelně pálivým, takže jsme s povděkem kvitovali, když Benny otevřel lahev vermutu.

Pili jsme vermut a svařený červený se skořicí, a snažili se trumfnout ostatní podáním zimních a specielně vánočních historek ať již skutečně prožitých, či vyfabulovaných. Pokud jde o téma, vedl suverénně Andy, jehož drsňácké historky, spíše košaté, občas velice odvázané vtipy, provokovaly salvy smíchu.

Butterfly přinesla obal od spacáku a rozdělila dárky. Dostal jsem malou krabičku, zabalenou do vánočního papíru s hvězdičkami. Rozbalil jsem ji. Uvnitř byla ve vatě ještě menší krabička, a v ní, rovněž ve vatě, docela malá. Otevřel jsem ji. Byl v ní rozměrný hladký zaoblený stříbrný přívěšek na řemínku, s pantíky po straně a maličkým stříbrným klipsem na druhé. Evidentně předválečná práce. Otevřel jsem to. Jedna strana byla hladká, na druhé byla ve výřezu nalepena miniaturní zmenšenina fotografie Alenky a Anity v maskáčích, jak se drží kolem krku na verandě Jeffovy chajdy a mávají. Když jsem to otvíral, vypadl z toho papírek. Rozbalil jsem ho. Neklamně Anitiným rukopisem tam stálo: "...ještě jednou? A+A" a datum, někdy začátkem února příštího roku.

Stopil jsem papírek a v duchu jsem se rozesmál. Anita s námi tentokrát nebyla, nicméně dala o sobě vědět. Jako dárek k vánocům to bylo opravdu originální. Zavěsil jsem si přívěšek na krk, vyhledal očima Alenku a neznatelně přikývl. Přikývla také. Dárky byly akceptovány.

Někdy před jedenáctou jsme narvali sporák polínky, zamkli chalupu, vylezli do fujavice, a husím pochodem, holky uprostřed, aby se nedej bůh neztratily v závějích, posíleni rumem, vyrazili do bílé tmy za duchovní outěchou. Zeshora neustále padala vířící kvanta sněhu, a závěje rostly.

Po jistých peripetiích (pamatuji si, že určitou část cesty jsme urazili po pozadí), jsme dorazili na místo určení.

Vesnici o kus níže nebylo ve vířící metelici vůbec vidět. Kostelík samotný, velikosti větší kaple, byl tmavej jak hrobka, jen vzadu, v přístavku cosi blikalo. I vzmužili jsme se, zabouchali, a bylo nám otevříno.

Farář, jen malounko starší než my, v novém lyžařském kompletu jak ze škatulky, u nohou batoh, v ruce lyže, jen zíral na tlupu zarostlých pobudů, oblečených do starých maskáčů, co se mu nahrnuli na posvátnou půdu a chutě ze sebe shazovali kvanta sněhu.

Pak nám ale sdělil jobovku - mše nebude. Kvůli počasí, podnebí, a hlavně proto, že z vesnice dole pravděpodobně přes ty závěje nikdo nedorazí.

Což se nám samozřejmě nelíbilo, i dali jsme jednohlasně najevo, že žízníme po duchovní outěše, že jsme dorazili čistě kvůli tomu, že povinností sluhy božího je sloužit mši půlnoční, i kdyby byl v dohledu jediný věřící, a nás je přece deset, né?

Farář byl mladej, a zřejmě absolvoval nějaké to misionářské školení, přesto se zatvářil pochybovačně, a zeptal se, zda někdo z nás má alespoň katechismus. Sdělili jsme mu, že nikoli, neb všichni jsme se už všichni narodili do rozvinuté socialistické společnosti, a pak se Butterfly konverzačně pozeptala, zda by nás nechtěl považovat za pohany, a jako takové nás promptně pokřtít. Jako kdysi Jan Křtitel, co prokázal podobnou službu Kristovi. Farář se na ni podíval se zájmem, ale pak se ušklíbl, že to není jen tak, protože křtitelnice zamrzla. Nato se zeptal, co vlastně víme o křesťanství a bibli.

Butterfly podotkla, že celkem dost, a dotázala se, zda by to tedy nešlo "in extremis". Pete okamžitě spustil vlastní verzi Desatera přikázání, Andy, který měl klasické vzdělání, a byl dost sčetlý, to doprovodil citátem z Jeremiáše, a já mu ocitoval otčenáš ze šesté

kapitoly Matouše.

Farář na nás chvíli mírně vyjeveně civěl, pak se rozesmál, a vzdal to.

Postavil lyže do kouta, převzal velení, rozbalil batoh plný hromniček, určil strategická místa pro osvětlení (v kostelíku nebyla elektřina), sdělil, že potřebuje ministranta a někoho, kdo umí hrát na harmonium vedle oltáře, a maníka, co ve vhodnou chvíli zatahá za provaz ke zvonu.

Z čiré zlomyslnosti, nevhodné k takové příležitosti, jsme jako ministranta určili blonďatou Alenku s povahou Máří Magdalény, ovšem před spasením. Když odcházela pomoci panu faráři s převlékáním, mrkla na nás, a ďábelsky se zašklebila, z čehož jsme usoudili, že sluha boží je v dobrých rukou.

Blížila se půlnoc.

Štefan, přezdívaný Démon Alkohol, coby studující konservatoře, preludoval na mírně rozladěném harmoniu dle jakýchsi starobyle vyhlížejících not něco výrazně chorálního, Butterly s Petem obcházeli kostel s baterkou a vrhali šajny na některé obzvlášť naivně krvavé obrazy křížové cesty, a Andy s Erikou se u lana visícího ze stropu polohlasně dohadovali, jakže se vlastně zvoní na mši půlnoční. Nařezali jsme se Sonym tu otep hromniček na poloviny, rozestavili je ve svícnech na patřičná místa a zapálili. Kostelní prostor tím získal půvab středověké divadelní scény.

Posadili jsme se do první řady lavic, a tiše vychutnávali situaci. Citově to bylo velmi působivé. Měl jsem pocit, jako kdyby na mně z temných výšek kostelní lodě, kam nedosahovalo světlo svíček zvolna padala temná, historickými emocemi prosáklá tisíciletá mystéria. Na ostatní to zřejmě působilo podobně.

Pak se kdesi z temnoty nad hlavami ozval zvon. Nastávala půlnoc. Se zatajeným dechem jsme počítali údery. Bylo jich čtrnáct. Andymu se nepodařilo včas rozjetý zvon zastavit, přestože se na lano doslova pověsil.

Poté spustil Štefan, napřed mírně falešně, ale stále jistěji, Te Deum Laudámus.

Pak vrzly dveře do sakristie, na osvětlenou scénu vystoupily bíle oděné postavy herců. Povstali jsme. Mše začala.

Nebudu to protahovat, byla to ta nejneobvyklejší půlnoční, jakou jsem kdy zažil.

Včetně toho, že pan farář, svědomitě napájený Alenkou námořnickým grogem z termosky, odslouživ půlnoční mši pro deset vandráků, poněkud ztratil na suverenitě a škrobenosti, takže po mši vyslechl starý kostel po Němcích ve Štefanově interpretaci i černošské spirituály, Kryla, Nohavicu, a klasické trampské songy, které v tom prostředí a podání vyznívaly velice

fantasticky a iracionálně.

Jen si to představte: ledově studený starý kostelík v temné vánoční noci, plný vůně kadidla a smradu z dohořívajících hromniček, dunící harmonium, deset malebně strakatých trampů a jeden farář v lyžařském kompletu, popíjející za svitu plápolajících svící grog, a pějící svorným chorálem: "... osada už jde spát. Kytara teskně doznívá, do duše padá chlad...".

Kolem půl druhé jsme konečně vylezli ven, a žasli. Mraky i vánice byly pryč, nad kostelem se klenula tmavá báň noční oblohy, posetá jiskřičkami hvězd. Usoudili jsme svorně, že sluha Boží, který právě zamkl sakristii, to má nahoře dobrý. Řekli jsme mu to. Jen se usmál, připnul si lyže, zamával, a propadl se do údolí.

Stoupali jsme nocí, šikmo po svahu, temná řada postav na bledém sněhu, a uvažovali, že staré tradice mají občas opravdu cosi do sebe. Tohle bylo něco, na co se bude léta vzpomínat.

Což je objektivně vzato fakt. Já na to třeba nezapomněl dodnes.